

بسم الله الرحمن الرحيم

بگو آیا کسانی که آگاهی و دانش دارند با کسانی
که از علم و آگاهی بی بهره اند یکسان
هستند، هرگز چنین نیست، بلکه این مطلب را
صاحبان خرد و اندیشه
می دانند. (سوره الزمر)

آن دلی خواهم که از ذوق هنر

هر زمان خواهد جهانی تازه تر

درس برنامه ریزی درسی

curriculum development:course name

مخاطبان: گروه آموزش ابتدایی ۹۸ دانشگاه فرهنگیان

مدرس: گرمابی (دکتری برنامه ریزی درسی از دانشگاه علامه طباطبائی تهران)

زمان: ترم بهار ۹۹ حداکثر ۱۶ و حداقل ۱۴ جلسه

منبع: مقدمات برنامه ریزی آموزشی و درسی

دلایل ضرورت گذراندن این درس:

- ۱- آشنایی با فرایند برنامه ریزی درسی (تربیتی) جهت برنامه ریزی درسی در مدرسه و کلاس
- ۲- پیش نیاز درس تحلیل محتوای کتب درسی
- ۳- آشنایی با جایگاه معلم در فرایند برنامه ریزی درسی (وضع موجود و مطلوب)
- ۴- آمادگی جهت ایفای نقش در برنامه درسی ملی

رئوس مطالب

- تعیین اهداف
- تعیین محتوا (فعالیت های یادگیری) و سازماندهی محتوا
- تعیین روش های یاددهی یادگیری
- تعیین روش های ارزشیابی

• برنامه ریزی و انواع آن از حیث

گستره موضوعی

• اصول برنامه ریزی

• برنامه ریزی درسی

• سطوح برنامه ریزی درسی

• عناصر برنامه درسی

• انواع برنامه

درسی (رسمی، پنهان، مغفول، یاد گرفته

شده، تجویزی، نیمه تجویزی و غیر

تجویزی)

❖ اگر نمی دانید به کجا می روید،
مهم نیست که کدام راه را
انتخاب کنید.

آیا مهم است؟

○ برای ناخدایی که به
مقصد

و
هدف

نمی اندیشد، هیچ
بادی موافق نیست.

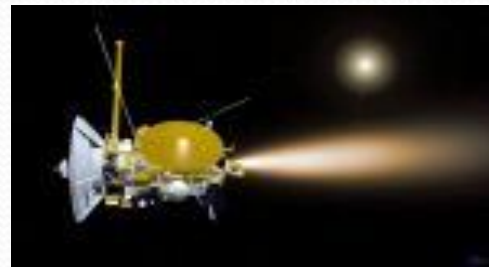
- کجا هستیم ؟ چگونه می خواهیم به آنجا برویم؛ در حالی که نمی دانیم در کجا هستیم؟

WHERE WE ARE?

- به کجای می خواهیم برویم؟ چشم انداز و هدفمان چیست؟ وضعیت مورد انتظارمان چگونه است؟

WHERE WE WANT TO GO?

- چگونه برویم و به آن جا برسیم؟
- HOW DO WE GO TO GET THERE?**

(Planning)(علم ساختن)برنامه ریزی

برنامه ریزی فرایندی است مداوم، حساب شده و منطقی، جهت دار و دورنگر به منظور ارشاد و هدایت فعالیت های جمعی برای رسیدن به هدف های مطلوب

مفاهیم کلیدی تعریف کدامند؟

برنامه ریزی به عنوان فرایندشامل تعیین اهداف، طرح تدابیری جهت تحقق اهداف، اجرای تدابیر و ارزشیابی میزان تحقق اهداف می باشد

طرح ریزی
آپ

انواع برنامه
ریزی در
آپ

برنامه ریزی
نیروی
انسانی

برنامه ریزی
درسی

برنامه ریزی
آموزشی

انواع برنامه ریزی در آپ

طرح ریزی آموزش و پرورش: برنامه های مشخص و ویژه که دارای اهداف و محدوده زمانی مشخص می باشند مثل طرح مبارزه با بیسوادی، هوشمند سازی مدارس
برنامه ریزی نیروی انسانی: برنامه ریزی برای تربیت عموم کارکنان از کارگران نیم ماهر تا تکنسینها، مهندسان و .. می باشد که با برنامه ریزی اقتصادی مربوط است مثل
برنامه ریزی جهت توزیع دانش آموزان در رشته های گوناگون

برنامه ریزی آموزشی: کاربرد روشهای تحلیلی در مورد هریک از اجزا نظام آموزشی (معلم، دانش آموز، برنامه درسی، تجهیزات و محیط) به منظور ایجاد
یک نظام آموزشی کارآمد

برنامه ریزی درسی: مجموعه فعالیتهایی جهت تدوین نقشه و طرح یادگیری با مشخص کردن ماهیت عناصر آن طرح از قبیل هدف، محتوی، روش، ارزشیابی و ..
برنامه ریزی درسی گفته می شود.

چرا برنامه ریزی؟؟؟

- ۱- نقش کلیدی مدرسه و آموزش و پرورش در توسعه کشور
- ۲- مدیریت و ایفای نقش مدارس در رشد سریع فناوری های نوین و تغییرات بوجود آمده در جامعه
- ۳- وجود نظام متمرکز و نظام از بالا به پایین باعث شده است که مدارس فقط در انتظار ارسال بخشنامه و دستورالعمل از ادارات بوده و خود برنامه ای مناسب با ویژگی های بومی خود برای تحقق اهداف ندارند لذا اکثر برنامه ها با شکست مواجه شده و در این راستا برنامه ریزی و مدیریت از طرف مدیران و معلمان ضروری است

چرا برنامه ریزی؟؟؟

۴- ایجاد زمینه مناسب برای کاربرد رویکردهای نو در طراحی و تدوین برنامه های آموزشی

۵- نداشتن برنامه باعث روزمرگی مدیران و کارکنان شده و به جای حرکت به سوی اهداف، بیشترین انرژی آنان صرف رفع مشکلات روزمره میگردد

۶- پاسخگو بودن مدارس در قبال عدم موفقیت های خود در آموزش و نرسیدن دانش آموزان به استانداردهای تعیین شده

برنامه درسی

- برنامه درسی به عنوان نقشه یا طرح یادگیری سندی است که تصمیمات مربوط به عناصر اهداف، محتوا، روشهای یاددهی یادگیری و چگونگی ارزشیابی در آن گنجانده شده است. **در سیستم متمرکز کاربرد دارد**
 - مجموعه ای از وقایع پیش بینی شده جهت دستیابی به نتایج آموزشی و تربیتی برای یک یا بیش از یک دانش آموز برنامه درسی گفته می شود
- این تعریف با تصمیم گیری منعطف و همچنین با نتایج به جای اهداف (یعنی اهداف محقق شده + سایر پیامدها) سرکار دارد در سیستم نیمه متمرکز کاربرد دارد**

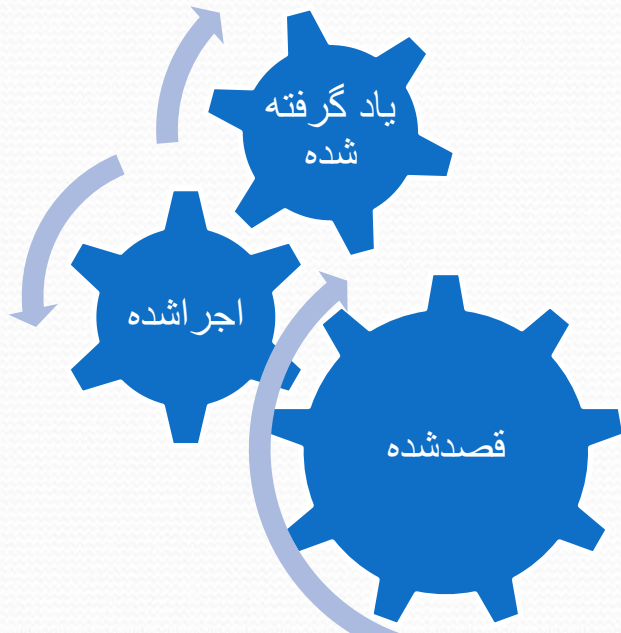
سطوح برنامه ریزی درسی

- سطح سیاستگذاری: سطحی است که تصمیمات کلان، اهداف آرمانی و چارچوب برنامه های درسی تعیین می شود مانند برنامه درسی ملی
- سطح برنامه ریزی درسی: سطحی است که به دنبال طراحی و تدوین برنامه های درسی برای دوره ها و پایه های مختلف تحصیلی می باشد مانند برنامه ریزی درسی ریاضی دوره ابتدایی
- برنامه ریزی در سطح درس: برنامه ریزی یک درس برای اجرا می باشد و نوعی برنامه ریزی تدریس و تطبیق برنامه درسی با واقعیات محیط اجرا می باشد.

سطوح برنامه درسی

- برنامه درسی قصد شده: intended: برنامه درسی تعیین شده در اسناد رسمی که ماهیت عناصر برنامه درسی در آن مشخص شده است
- برنامه درسی اجرا شده: bidden or enacted: نوع برنامه درسی که عملاً بین معلم و دانش آموز و معلم اتفاق می افتد
- برنامه درسی تجربه شده یا کسب شده: آنچه که واقعا بچه ها از کل تجربیات در انتهای یک برنامه درسی معین فرا گرفته اند

آیا این سه موافق اند مطابق اند مغایرند متضادند؟؟؟؟؟

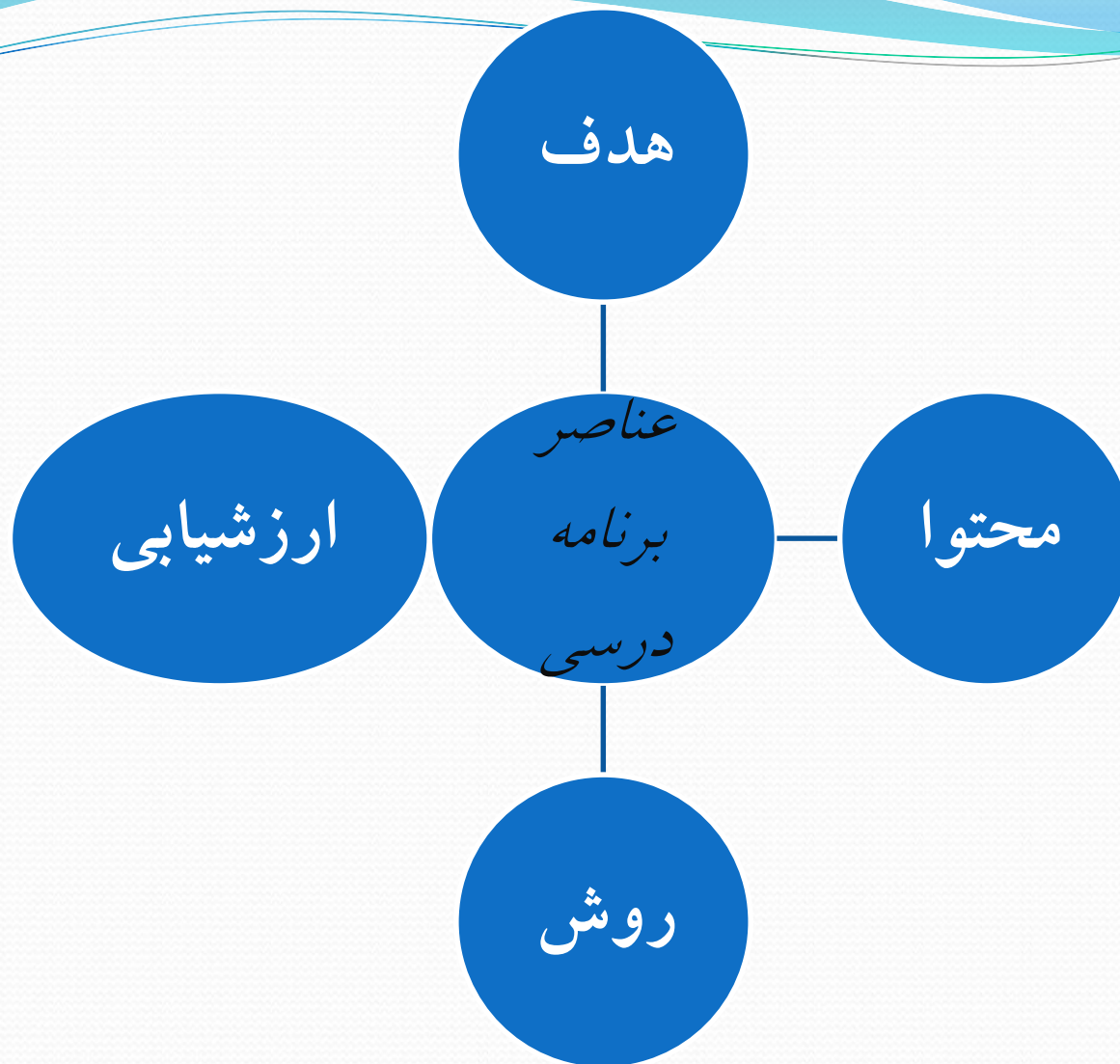

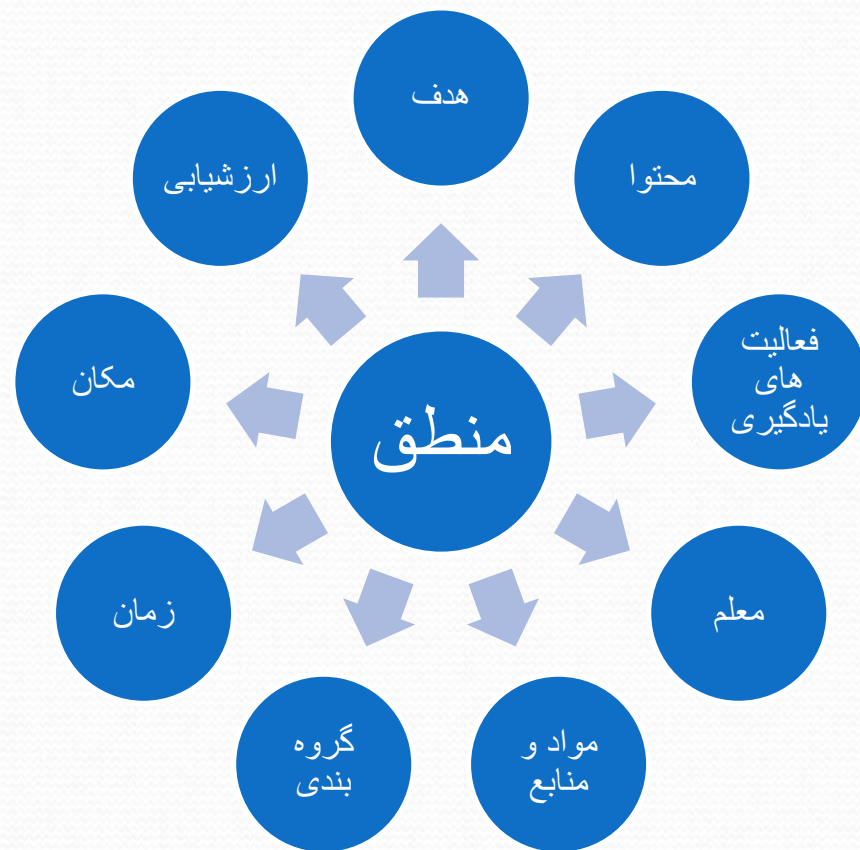
انواع برنامه درسی در محیط اجرا

- برنامه درسی صریح و رسمی: برنامه درسی منعکس شده در اسناد رسمی که حاوی تصمیمات مربوط به اهداف محتوا و روش های تدریس و ارزشیابی است
- برنامه درسی پنهان (ضمنی): آن یادگیری هایی که در برنامه درسی رسمی قصد نشده و دانش آموز با قرار گرفتن در جو فرهنگ یک مدرسه یا کلاس به دست می آورد برنامه درسی پنهان می گویند مانند کم اهمیت تلقی کردن هنر، احساس مسئولیت و... که عمدتاً نگرشی و ارزشی هستند عوامل تاثیر گذار شامل تعاملات کارکنان با یکدیگر تعاملات دانش آموزان با یکدیگر قوانین ساختار فیزیکی و..
- برنامه درسی پوچ، مغفول: آن قسمتی از برنامه درسی که از برنامه درسی رسمی در سایه تصمیم گیری حذف می شود مانند حذف برخی اهداف و محتواها یا عدم استفاده از برخی روش های تدریس

سطوح آزاد سازی برنامه درسی

- تجویزی: برنامه های درسی که توسط نهاد مرکزی تولید شده و همه مدارس و معلمان ملزم به اجرای آنها هستند معلم به عنوان مجری صرف
- نیمه تجویزی: برنامه های درسی تولید شده توسط نهاد مرکزی برای یک درس خاص که مدارس و معلمان از بین آنها برنامه درسی مورد نظر خود را انتخاب می کنند. معلم به عنوان مجری فعال
- غیر تجویزی: بخش از برنامه درسی که توسط نهاد مرکزی تولید نمی شود و مدارس و معلمان خود به تولید برنامه درسی اقدام می کنند. معلم به عنوان برنامه ریز درسی

هدف

چرا تعیین شود؟

چه چیزی باید آموخته شود؟

پاسخ به آنها = تصمیم گیری

تصمیم گیری مستلزم دانش و اطلاعات

دانشهای مورد نیاز = مبانی برنامه درسی

یادگیرنده و روانشناسی

منابع و روش گردآوری اطلاعات

- مطالعات انجام شده در روانشناسی رشد، یادگیری
- مقالات و مجلات معتبر
- خود یادگیرندگان از طریق مشاهده، مصاحبه، پرسشنامه پرونده تحصیلی

اطلاعات لازم

- اطلاعات کمی در مورد تراکم کلاسها مدارس شهر و روستا و..
- نیازهای یادگیرنده از منظر جنبه های مختلف که از طریق مدرسه می توان بدان پاسخ داد
- علائق
- ویژگی های اخلاقی ارزشها، نگرشها
- فرایند یادگیری و چگونگی یادگیری یادگیرندگان
- ویژگی های آنان در مراحل مختلف رشد شناختی عاطفی اخلاقی زیباشناسی

جامعه

اطلاعات لازم

- انتظارات مردم از مدارس و نگرش آنان به مدارس
- ارزشهای اساسی و جهان بینی مشترک مردم و اقوام مختلف
- نظر دولت و حکومت به برنامه درسی و مدارس
- نیازهای کمی و کیفی جامعه از جنبه های مختلف اقتصادی، سیاسی، فرهنگی، بهداشتی و...

منابع و روش گردآوری اطلاعات

- قانون اساسی، برنامه های کلان و بالادستی
- تحقیقات جامعه شناسان سیاستمداران روزنامه نگاران
- برنامه های رادیو تلویزیون
- گزارش دفتر برنامه ریزی وزارتخانه ها معاونت برنامه ریزی یا سازمان برنامه و بودجه

منابع و روش گردآوری اطلاعات

- کتب متعدد هر کدام از رشته های علمی
- مجلات و گزارشهای علمی
- سمینارها و کنفرانسهای برگزار شده

اطلاعات لازم

- اطلاعات در خصوص نظریه ها
اصول، مفاهیم، مهارتها و موضوعات
رشته های علمی
- اطلاعات لازم در خصوص روش
تحقیق هر علم
- اطلاعات لازم در خصوص نحوه
سازماندهی موضوعات هر رشته علمی
- وظیفه و رسالت هر رشته یا درس
- نقش هر رشته یا درس در تحقق سایر
اهداف تربیتی

فلسفه آموزش و پرورش

منابع و روش گردآوری اطلاعات

- مطالعه قانون اساسی و اسناد بالا دستی
- مطالعه کتب و مقالات مر بوط به فلسفه رایج در جامعه

اطلاعات لازم

- چرایی اهداف؟؟؟؟؟؟(جهت دهی ارزشی، اخلاق، زیباییشناسی)
- میزان هماهنگی و انسجام اهداف
- موضوعات و روش های تربیتی مورد نظر
- انسان شناسی (ماهیت و مجبور یا مختار بودن او)
- معرفت شناسی (چگونگی کسب شناخت)

نتیجه مطالعه مبانی یا نیازسنجی

اطلاعات ← نیازها ← اولویت بندی نیازها ← هدف

نیاز

- کاهش انگیزه یادگیری بدلیل کاربردی نبودن مطالب

- مشکلات املائی دانش آموزان در متن های خود و انشا نویسی

- کم رنگ بودن احترام به حقوق دیگران در جامعه

نحوه پرداختن به آن در برنامه ریزی

- ایجاد جذابیت در برنامه درسی و ذکر موارد کاربردی محتوا در زندگی روزمره (یاد آوری منطق موضوع یادگیری به یادگیرندگان)

- طراحی فرصت های یادگیری برای نوشتن به همراه راهنمایی و بازخورد های معلم

- فراهم ساختن فرصت درک آثار رعایت حقوق دیگران و عمل به آن در زندگی روزمره

اهداف

معنای اهداف در برنامه ریزی درسی

هدف برنامه ریزی درسی چه بود؟

تعیین فرصت های یادگیری

یادگیری به دنبال چه بود؟

تغییر رفتار

منظور از تغییر رفتار چه بود؟

تغییر دانش، نگرش و مهارت

پس می توان گفت تعیین اهداف یعنی تعیین دانش، نگرش و مهارت هایی که می خواهیم یادگیرنده بدان دست یابد.

پس اهداف یعنی انتظارات دانشی، نگرشی و مهارتی

چرا باید اهداف را نوشت یا تعیین کرد

- تشخیص مقصد برای تمهید مقدمات
- اگر شما بخواهید **تنهایی** از کرج به بوشهر بروید تنهایی رفتن به بوشهر مقصد و هدف شماست
- چه وسیله ای انتخاب می کنید
- شاید وسیله شخصی به صرفه نباشد
- اگر شما بخواهید **خانوداگی** از کرج به بوشهر بروید رفتن به بوشهر با خانواده هدف شماست.
- احتمالا وسیله شخصی به صرفه باشد

پس تعیین یا تشخیص اهداف در تعیین و آماده سازی وسایل و روش رسیدن به هدف نقش اساسی دارد لذا معلم قبل تدریس، باید هدف را تشخیص و شناسایی کند. زیرا برخی برنامه های درسی مانند آموزش اخلاقیات در هدیه های آسمان، فارسی و غیره باید هدف را تشخیص داد و بیان نشده اند. مانند درس هایی که در قالب داستان هستند. یا در حل مسائل ریاضی، معلم به جای **نحوه حل مسئله، پاسخ مسئله** را بیان می کند در حالی که هدف **نحوه حل مسائل** است نه **حل آن مسئله**

سطوح اهداف

تفاوت اهداف

اهداف را در کدام سطوح برنامه ریزی
درسی تعیین می کنند

1 - سیاستگذاری برنامه درسی

2- برنامه ریزی درسی

3- برنامه ریزی درسی در سطح اجرا

1- غایی و آرمانی (قرب الهی، تربیت
شهروند خوب، تربیت افراد مفید اقتصادی،
و غیره)

2 - کلی و آموزشی (اهداف ریاضی اول
ابتدایی، اهداف آموزش اعداد در اول
ابتدایی، اهداف آموزشی درس عدد 2)

3- آموزشی در سطح درس مانند اهداف
آموزشی درس عدد 2 در اول ابتدایی) در این
سطح اهداف سطح دو تشخیص داده می شوند و معلم
همه آن ها را خود تعیین نمی کند بلکه تشخیص می
دهد اهداف درس چهار علوم (که در سطح ۲ برنامه ریزان
نوشته اند) شامل چه چیز هایی است؟

هدف غایی

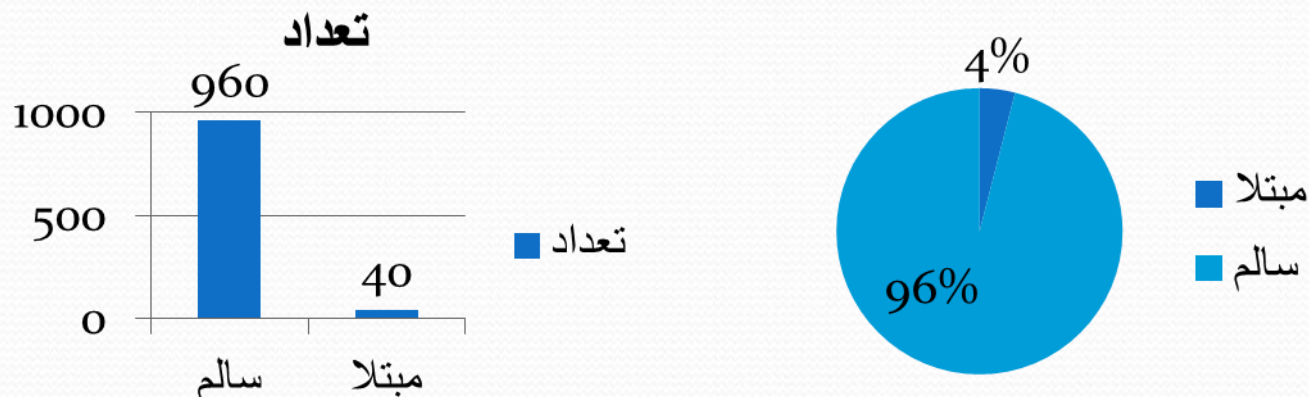
[بر مبنای فلسفه‌ی حیات]

"دستیابی مرتبی به مراتبی از قرب الی الله، خلافت الهی، عبودیت خدا و حیات طیبه".

نحوه بیان اهداف

فرض کنید می خواهیم بیان کنیم در یک جامعه 1000 نفری 40 نفر کرونا مبتلا شده اند؟ چگونه می توان آن را بیان کرد؟

در جامعه 1000 نفری کشور x ، 40 نفر به کرونا مبتلا شده اند.

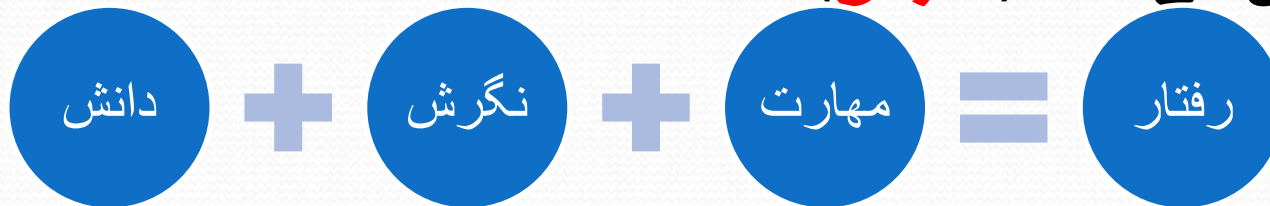
این آمار در اینجا به چند شیوه یا شکل بیان شده است؟ آیا شیوه ها محتوای خبر را تغییر داده است؟ به آن شیوه ها یا شکل چه می گویند؟

نحوه بیان اهداف

شکل یا قالب اول: رفتاری

دانش آموز در پایان درس شکل نوشتاری عدد ۲ را در بین اعداد با خط کشیدن تشخیص می دهد. (دانش)

دانش آموز عدد ۲ را به حروف و رقم می نویسد. (مهارت)
دانش آموز به نوشتن عدد ۲ در جای خالی مجموعه های دو تایی علاقه نشان می دهد. (نگرش)

نحوه بیان اهداف

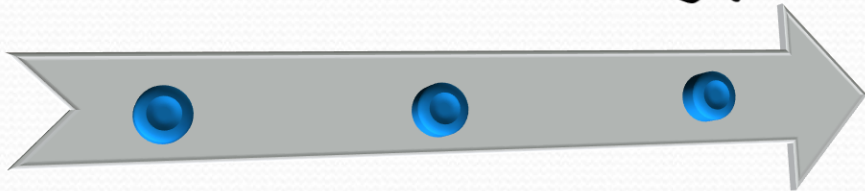
شکل یا قالب دوم: شایستگی

دانش آموز ضمن درک مفهوم عدد ۲، آن را با علاقه به صورت حروف و رقم می نویسد. (شایستگی سطح ۱)

دانش آموز با علاقه نسبت به شناسایی موجودات دوتایی مخلوق خداوند اقدام و پس از نقاشی برخی از آن ها، عدد ۲ را با حروف و رقم زیر آن مجموعه ها می نویسد. (شایستگی سطح ۲)

دانش

مهارت

نگرش

شایستگی

نحوه بیان اهداف: الگوی هدف‌گذاری برنامه درسی

ملی

عناصر	عرصه ها	رابطه با خویشتن (با محوریت رابطه با خدا)	رابطه با خدا	رابطه با خلق خدا (سایر انسان ها) (با محوریت رابطه با خدا)	رابطه با خلقت (طبیعت و) (با محوریت رابطه با خدا)
تفکر و تعقل	تفکر درباره اعضای دوتایی بدن خود	تفکر درباره موجودات زوج مخلوق خدا	اندیشیدن به پدر و مادر به عنوان مجموعه دوتایی	اندیشیدن به مجموعه های دوتایی طبیعت	
ایمان و باور مبتنی بر تفکر	باور به توانایی هر یک از اعضای دوتایی	باور به قدرت خدا در خلق موجودات دوتایی	پذیرش نیاز به هر دو پدر و مادر در خانواده	پذیرش ضروری بودن موجودات دوتایی	
علم ، معرفت و آگاهی	آشنایی با اعضای دوتایی بدن خود	آشنایی با قدرت خدا در خلق موجودات زوج خدا	شناخت پدر و مادر به عنوان مجموعه دوتایی	آشنایی با موجودات زوج طبیعت	
عمل	نشان دادن اعضای دوتایی بدن خود	شکرگزاری	نقاشی پدر و مادر	نقاشی یک مجموعه دوتایی و نوشتن عدد 2	
اخلاق (رفتارهای اخلاقی + ملکات نفسانی)	رعایت بهداشت چشم ها ...	انجام کارهای نیک برای پدر و مادر به خاطر سفارش قرآن	احترام جداگانه به زحمات پدر و مادر	رفتار مناسب با مخلوقات دوتایی (روز و شب)	

عرصه ها عناصر	رابطه باخویشتن (با محوریت رابطه با خدا)	رابطه با خدا	رابطه با خلق خدا (سایر انسان) (با محوریت رابطه با خدا)	رابطه با خلقت (طبیعت و) (با محوریت رابطه با خدا)
تفکر و تعقل				
ایمان و باور مبتنی بر تفکر				
علم، معرفت و آگاهی				
عمل				
اخلاق (رفتارهای اخلاقی + ملکات نفسانی)				

2/6/2- اهداف تفصيلي برنامه‌هاي درسي و تربيتي دوره ابتدائي

عناصر اهداف (و زیر عناصر)	رابطه با خويشتن (روح و روان و جسم)	رابطه با خداوند متعال (صفات خدا، آیات تکوینی، تشریعی، انبیاء اوصیاء و اولیاء الهی)	رابطه با خلق خدا (سایر انسان‌ها) (خانواده، دوستان، همسایگان، محله، شهر، استان و جهان)	رابطه با خلقت [طبیعت (زمین، آب، فضا، محیط زیست و ...) و ماوراء طبیعت (حیات ابدی، جهان آخرت، ملائکه و ...]
تعقل (تفکر و اندیشه‌ورزی / تأمل / استدلال / استنباط / تجزیه و تحلیل / توجه / تدبیر / نقد / کشف / درک / حکمت / خلاقیت / پژوهش)	* تفکر درباره توانایی‌های جسمی و عاطفی خویش و شباهت‌ها و تفاوت‌های آن با دیگران	* تفکر در صفات خداوند به ویژه: قدرت، علم، مهربانی و بخشش * اندیشه در آیات قرآن	* نتیجه‌گیری از حوادث روزمره (خوب یا بد) * تفکر در مورد پند و اندرز والدین و بزرگ‌ترها « تفکر درباره نحوه رفتار درست با خانواده، دوستان و همسایگان * همفکری با دیگران در حل مسائل و مشکلات	* کنجکاوی و اندیشیدن در خلقت خداوند * مفهوم سازی درباره پدیده‌های خلقت * تفکر در زیبایی‌های جهان آفرینش * تفکر در پدیده‌های خلقت و اسرار جهان آفرینش * کنجکاوی در مورد جهان غیب و عالم آخرت
ایمان (باور / پذیرش / تعبد / التزام قلبی / علاقه / عاطفه / نگرش مطلوب / عاطفه / 37 ارزش گذاری)	* باور به اهمیت نیازهای عاطفی و معنوی خويشتن و راه‌های تأمین این نیازها از طریق خدا پرستی، دوستی اولیاء دین، محبت به دیگران و اعمال نیک * ارزش گذاری برای علم و دانش * باور به ارزشمند بودن مقام انسان	* ایمان به خداوند، پیامبران به ویژه پیامبر اسلام (ص) و ائمه اطهار(ع) و باور به درستی فرمایشات آن‌ها * ایمان به عالم غیب (بهشت، دوزخ، حساب و کتاب) * باور به قرآن کریم کتاب آسمانی مسلمانان و علاقه به یادگیری و انس با آن * علاقه به خداوند، پیامبر و ائمه اطهار(ع)	* علاقه به والدین و دوستی با خلق خدا * ارزش‌گذاری برای مجاهدان راه خدا و شهیدانی که به خاطر اسلام و ایران جان خود را از دست داده‌اند	* باور به هدفدار بودن جهان هستی و قانونمندی جهان * باور به تغییر جهان هستی در مسیر اراده الهی * باور به نقش عالم غیب در نظارت بر عملکرد انسان و تأثیرات آن در زندگی انسان * قبول جاودانگی روح انسان

جدول هدف محتوا

هدفها	محتوا	
	تغذیه	بیماری ها
دانش اصطلاحات	یادگیرنده باید با اصطلاح ویتامین پروتئین و... آشنا باشد	یادگیرنده باید با اصطلاح ویروس، بیماری واگیر دار و... آشنا باشد
دانش اطلاعات خاص	یادگیرنده باید خصوصیات غذای سالم را بداند	یادگیرنده باید علائم بیماریهای ناقل طرز شیوع بیماریها و... را بشناسد
کاربرد در موقعیت های جدید	یادگیرنده باید غذاهای مناسب و خاص یک وعده را ذکر نماید و یا تاثیر برخی برنامه های غذایی را در سلامتی افراد پیش بینی نماید.	یادگیرنده باید دلایل مناسبی برای معالجه ارائه دهد
ارزیابی اطلاعات مربوط به بهداشت	یادگیرنده باید در مورد کیفیت مواد غذایی قضاوت نماید	یادگیرنده باید شواهد کافی یا ناکافی بیماری را از هم تشخیص دهد

عرصه‌ها
(و زیر
عرصه‌ها)

عناصر
اهداف
(و زیر
عناصر)

رابطه با
خویشتن
(روح و
روان و
جسم)

رابطه با خداوند متعال
(صفات خدا، آیات
تکوینی، تشریعی، انبیاء
اوصیاء و اولیاء الهی)

رابطه با خلق خدا (سایر انسان‌ها)
(خانواده، دوستان، همسایگان، محله، شهر، استان و جهان)

رابطه با خلقت
اطبیعت (زمین، آب،
فضا، محیط زیست و ...)
و ماوراء طبیعت (حیات
ابدی، جهان آخرت،
ملائکه و ...]

علم
(کسب
معرفت
شناخت
/ بصیرت
و آگاهی
در
ساحت‌ها
ی
تربیتی)

* شناخت خداوند، پیامبراسلام (ص)، ائمه اطهار(ع) و ضرورت اطاعت از آنان
* شناخت اصول و فروع دین
* آشنایی با قرآن و توانایی در روخوانی آن و حفظ برخی از سوره‌های ساده و مشهور قرآن
* آگاهی از زندگی انبیای اولوالعزم
* آشنایی با احکام اولیه دینی
* آشنایی با برخی از احادیث ساده و معنای آن
* درک مفهوم ولایت پیامبر (ص) و ائمه(ع) و نقش آن در هدایت جامعه
* شناخت حضرت مهدی (عج) و آگاهی از اقدامات آن حضرت در نجات ملت‌های جهان و تحقق عدالت جهانی
* آشنایی اجمالی با مقوله ولایت فقیه در عصر غیبت امام زمان
* آگاهی از زمان‌ها و مکان‌های مقدس (عاشورا، بعثت، غدیر، مکه، مدینه، مسجدالاقصی، عتبات عالیات)

* شناخت جسم خود و کارکرد اندام‌ها و نحوه مراقبت از آن
* شناخت علایق و استعدادهای خویش در امور مختلف
* شناخت عواطف خوب و بد و راههای توسعه هیجانات خوب و کنترل عواطف بد
* شناخت روش‌های حفظ سلامتی و پرورش جسم و روان

* آشنایی مقدماتی با ساختار زبان فارسی
* آشنایی با نمونه‌های ساده نظم و نثر زبان فارسی
* شناخت روابط خویشاوندی و تشخیص فرد محرم از نامحرم
* آگاهی از نحوه برقراری ارتباط مؤثر با دیگران، خانواده، همسایگان و جامعه
* شناخت دوستان خوب در مدرسه و محیط زندگی و مراقبت در انتخاب دوست.
* شناخت نقش و کارکرد برخی از نهادها و موسسات اجتماعی
* شناخت حقوق فردی و وظایف اجتماعی در ارتباط با خانواده، مدرسه، محله، شهر و کشور
* شناخت برخی از قوانین و مقررات در زندگی روزمره و ضرورت توجه به رعایت آنها
* شناخت محیط اطراف، محله، شهر، استان، کشور و نحوه زندگی در شهرها و روستاهای کشور و همسایگان ایران.
* آشنایی با زندگی بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران، انقلاب اسلامی ایران و نظام حکومت جمهوری اسلامی
* شناخت جایگاه مقام معظم رهبری در اداره کشور
* آگاهی از گذشته مردم ایران و تغییر و تحولات اجتماعی در دوره‌های مختلف تاریخی
* آگاهی از نمادهای ملی (پرچم، سرود ملی، زبان و خط ملی) و ضرورت حفظ وحدت ملی
* آگاهی درباره ضرورت دفاع از کشور
* آگاهی درباره اقوام ایران و آداب و رسوم مردم این سرزمین
* شناخت محصولات فناوری و کاربرد آنها در زندگی
* شناخت میراث فرهنگی (اماکن، اشیاء، مناظر، هنرها، بازی‌های محلی و ...)
* آشنایی با نیازهای مادی، فرایند تولید، توزیع و مصرف برخی از کالاها و مشاغل موجود در محیط زندگی
* آگاهی از مفاهیم، نمادها و روش‌های حل مسائل ریاضی

* آگاهی از محیط اطراف و اجزای سازنده محیط زیست
* شناخت عوامل آلوده کننده محیط زیست
* درک پدیده‌های خلقت
* درک قوانین جهان آفرینش از طریق مشاهده در آثار خلقت
* شناخت زیبایی‌های خلقت
* شناخت طبیعت و اجزای آن
* شناخت منابع طبیعی و ضرورت بهره‌برداری عاقلانه از آنها
* آگاهی از نقش انسان در حفظ و یا تخریب محیط زیست
* شناخت اشکال و الگوهای ریاضی در طبیعت

عرصه‌ها
(و زیر
عرصه‌ها)
عناصر اهداف
(و زیر
عناصر)

رابطه با خویشتن (روح و روان و جسم)

رابطه با خداوند
متعال
(صفات خدا، آیات
تکوینی، تشریعی،
انبیاء اوصیاء و
اولیاء الهی)

رابطه با خلق خدا (سایر انسان‌ها)
(خانواده، دوستان، همسایگان،
محله، شهر، استان و جهان)

رابطه با خلقت
[طبیعت (زمین، آب، فضا،
محیط زیست و ...) و
ماوراء طبیعت (حیات
ابدی، جهان آخرت،
ملانکه و ...]

عمل
(کار /
تلاش /
اطاعت /
عبادت /
مجاهدت /
کارآفرینی
/ مهارت
و ...)

* توانایی در اجرای بازی‌های محلی
و ورزش‌های رایج
* مشارکت در کارهای گروهی
* لذت بردن از اشعار، ترانه‌ها،
موسیقی و سرودهای محلی و ملی که
با فطرت الهی انسانی سازگار باشد
* توانایی در ساخت آثار و اشیاء
هنری زیبا
* توانایی در ساخت برخی از
محصولات ساده فناورانه شامل
(مهارت‌های ایمنی، برقراری ارتباط
با دیگران، دوستیابی، اداره
خویشتن و یادگیری مادام‌العمر)
* کسب مهارت‌های زندگی سالم
* بکارگیری مهارت‌های پایه علوم در
زندگی فردی

* خواندن نمازهای
پنج‌گانه
* خواندن روزانه قرآن
و سعی در به کارگیری
آموخته‌های قرآنی
* جانب‌داری از
ارزش‌های دینی و
رفتارهای پسندیده
* رعایت حجاب در
ارتباط با افراد نامحرم
* زیارت اولیاء الهی
* امر به معروف و نهی
از منکر

* کسب مهارت‌های اجتماعی (همکاری با
دیگران، در سطح خانواده، مدرسه و محله)
* احترام به والدین، معلمان و اولیای مدرسه
* رعایت حقوق افراد
* رعایت مقررات مدرسه و جامعه و عمل به
آنها
* قدردانی از خدمات دیگران و احترام به
خدمتگذاران جامعه
* احترام به اولیاء خدا، افراد حق طلب و عدالت
خواه
* حمایت از مسلمانان مظلوم و مردم ستمدیده
* توانایی استفاده از آموخته‌های ریاضی در حل
مسائل روزمره
* ارج نهادن به آداب و سنت‌های محلی، ملی و
اسلامی و مشارکت در آنها
* استفاده از فناوری ارتباطات و اطلاعات در
سطح مقدماتی

* مطالعه و کاوش درباره
طبیعت و محیط پیرامون
* تلاش در پاکیزه
نگهداشتن محیط زندگی
* توجه به استفاده عاقلانه
از منابع و پرهیز از
اسراف
* دوست داشتن طبیعت
گیاهان و جانوران ب
* پرهیز از تخریب طبیعت
و تلاش در حفظ آن

اخلاق
(ترکیه /
عواطف /
ملکات
نفسانی)

* پرهیز از تنبلی
* علاقه به انجام کارهای خوب
* مهارت در نه گفتن به کارهای
زشت
* توانایی در کنترل غرائز، عواطف
و هیجانات
* رعایت نظم و انضباط در کارها

* تلاش در انجام
کارهای نیک و دوری از
رفتارهای ناپسند
* رعایت حیا و عفت

* رعایت ادب در برخورد با پدر، مادر، دوستان،
همسایگان و افراد بزرگسال
* داشتن رفتار خوب با دیگران مانند محبت به
دیگران، کمک به بچه‌های نیازمند و بخشیدن
دیگران، پرهیز از مسخره کردن دیگران،
بدگویی، تهمت زدن و دروغ‌گویی.
* عذرخواهی از رفتارهای اشتباه و ناپسند،
توجه به راستگویی و حفظ امانت و صبر در
کارها
* احترام برای کار و کوشش

* پاکیزه نگهداشتن محیط
کلاس، مدرسه، منزل و
محله
* احساس مسئولیت در
حفظ گیاهان، جانوران و
پاکیزه نگهداشتن محیط
(آب، هوا، خاک)

نام و نام خانوادگی: کد پرسنلی: نام شهرستان/منطقه: نام آموزشگاه: کلاس: پایه تدریس: تاریخ: عنوان موضوع درسی: اعضای بدن (علوم پایه ششم ابتدایی)				
عرصه ها عناصر	رابطه باخویشتن (با محوریت رابطه با خدا)	رابطه با خدا	رابطه با خلق خدا (سایر انسان) (با محوریت رابطه با خدا)	رابطه با خلقت (طبیعت و)(با محوریت رابطه با خدا)
تفکر و تعقل	- تفکر در خصوص کارکرد اعضای مختلف بدن	- اندیشیدن در مورد نعمت سلامتی به عنوان یک موهبت الهی	- تفکر در مورد تواناییهای جسمانی خود، دوستان و اطرافیان	- تفکر در خصوص اعضاء، عناصر طبیعت و اسرار جهان آفرینش (مانند: حیوانات و درختان)
ایمان و باور مبتنی بر تفکر	- توجه به نکات اصول ایمنی و بهداشت بدن - علاقه به حفظ و نگهداری بدن خود و حفظ سلامتی آن	- توجه به نعمت تندرستی و سلامتی بدن به عنوان یک هدیه الهی	- علاقه مندی به شرکت در کارهای خانه و مدرسه - علاقه مندی به شرکت در فعالیت های گروهی و بازی های دسته جمعی	- علاقه به پرورش گل ها و گیاهان و جمع کردن زباله از محیط زیست و توجه و مهربانی کردن به پرندگان و حیوانات
علم، معرفت و آگاهی	- آشنایی با مفاهیم دروس مختلف (مثل علوم و ریاضی مرتبط با اعضای بدن) - آشنایی با راه های سالم نگهداشتن بدن خود	- آشنایی با واژه خدا - آشنایی با واژه های سر، دست، پا، چشم، و سایر اعضای بدن - آشنایی با اندام های داخلی بدن خود به مظاهری از آفریده های خدا	- آگاهی از رفتار های مناسب اخلاقی در فعالیت های گروهی - آگاهی از نحوه برخورد و معاشرت با سایرین در خانه، مدرسه، خیابان و..	- آشنایی با نام گیاهان، گل ها، و جانوران مختلف - آشنایی با نحوه بوجود آمدن باران، رنگین کمان، رعد و برق و...
عمل	- حفظ و توسعه مهارت هادر اجرای بازی های مختلف - انجام درست کارهای روزمره خود - شستن دست و صورت، مسواک زدن دندان ها و..	- خواندن قرآن، دعا، نماز، - انجام آداب زیارت و سایر کار های عبادی	- کمک نمودن به سایر اعضای خانواده در انجام کارهای خانه - مشارکت و همکاری دوستان و همسالان خود در امورات مختلف	- کاشتن نهال/هرس کردن شاخه های درختان - دانه دادن به پرندگان - انداختن زباله های محیط زیست در درون سطل های بازیافت
اخلاق (رفتارهای اخلاقی + ملکات نفسانی)	- تقویت روحیه همکاری در فعالیت های مختلف - تقویت روحیه کنجکاوی در درس و فعالیت های کلاسی در محیط مدرسه - احترام به خود (عزت و کرامت نفس)	- داشتن روحیه تعبد و پرستش نسبت به پروردگار خویش	- احترام به حقوق دیگران و هم نوع خود - رعایت نکات اخلاقی در فعالیت های گروهی - اصلاح رفتار خویش در فعالیت های گروهی - کمک به افراد نیازمند و مستمندان	- احساس مسئولیت در قبال حفظ و پاکیزگی محیط زیست و نگهداری آن - مهربانی کردن با حیوانات و سایر موجودات در طبیعت

اهداف جلسه امروز 18 فروردین 99

بحث این هفته گام بعدی پس از تعیین هدف است و آن تعیین محتوا یا پیش بینی تجارب یادگیری است لذا به سوالات زیر در پایان درس میتوانید پاسخ دهید

1- رابطه محتوا با هدف چیست

2- محتوا چیست

3- آیا محتوا چیز محدودی است که همان را در برنامه درسی می گنجانند یا محتواهای زیادی وجود دارد و برنامه ریزان درسی از بین آنها انتخاب میکنند؟

4- اگر برنامه ریزان درسی به انتخاب محتوا اقدام میکنند معیار انتخاب شان چیست؟

5- محتوا در چه قالب هایی ارائه میشود یا میتوان ارائه داد؟

6- هر دانشجو محتوای یک درس را ارزیابی و نقاط قوت و ضعف آن را بیان نماید.

رابطه هدف با محتوا

نیاز: مهارت جمع کردن

هدف: دانش آموز ضمن درک مفهوم جمع مسائل
ارائه شده را حل می نماید.

یا

دانش آموز برای عبارت های جمع اعداد تک
رقمی، مسائلی را می نویسد.

حال گام بعدی که تعیین محتواسـت چه ارتباطی با هدف میتواند پیدا کند؟

برای پاسخ به این سوال اول ببینیم محتوا چیست؟

در تعریف ساده می گویند

در امر تدریس باید چیزی را به کسی یاد داد آن کس دانش آموز و آن چیز محتواسـت

لذا محتوا دانش مهارت یا ارزش هایی است که میبایست یادگرفته شود.

حال چه ارتباطی میان محتوا و هدف وجود دارد آیا هدف تدریس یادگیری
محتواست و تمام

یا یادگیری محتوا وسیله‌ای برای رسیدن به اهداف است؟؟؟

مثال

هدف: دانش آموز ضمن دریافت مفهوم درستکاری نسبت به انجام مصادیق
درستکاری در زندگی تلاش میکند. و دیگران را نیز به آن تشویق میکند

محتوا: داستان چوپان درست کار فارسی دوم ابتدایی

حال آیا هدف برنامه درسی پاسخ به این پرسش است که چرا به چوپان، درست
کار می‌گویند یا عواقب بدکاری صاحب گوسفندان چه چیزی بود؟

یا هدف نهایی

کسب یا ایجاد ارزش و گرایش درستکاری همان طوری که در هدف آمده است
می‌باشد؟

بدیهی است که داستان یک وسیله از هزاران وسیله است که میخواهد
شایستگی درست کاری را در وجود یادگیرنده شکل ببخشد
پس میتوان گفت محتوا هدف معلم نیست بلکه محتوا وسیله ای برای
رسیدن به هدف است

یا مثال دیگر درس تاریخ است

هدف بنیادی تاریخ داشتن سواد تاریخی برای کاریست آن در زندگی
است

اما ممکن است دانش آموز هزاران صفحه تاریخ بخواند و حتی محتوای
آن را یاد بگیرد ولی در آینده که مسئولیت یک وزارت خانه را برعهده
گرفت برای حل مسائل به گذشته و تاریخ وزارت خانه توجه نمیکند و
راهکارهایی را به کار میبندد که در گذشته اجرا شده ولی ایشان از آنها
بعنوان نوآوری یاد میکند

آیا محتوا انتخاب میشود؟

اگر شما بخواهید شعری در مورد راستگویی در محتوا بیاورید آیا این شعر یکی است و انتخاب معنایی ندارد؟ با اگر میخواهید تصویری درباره خانواده و همکاری در کتاب بگنجانید دست به انتخاب میزنید؟ بدیهی است که پاسخ شما مثبت است زیرا مطالب زیاد هستند پس **دلیل اول:**

انفجار اطلاعات و دانش ما را مجبور به انتخاب می کند.

دلیل دوم: محدودیت ظرفیت انسان (آیا انسان فرصت و توان فراگیری تمامی محتوای مربوط به یک موضوع را دارد؟)

حال در انتخاب به چه چیزی نیاز داریم مثلاً وقتی میخواهید
گوشی انتخاب کنید نیاز به چه چیزی دارید؟

و الان میتوانید معیارهایی را براساس شرایط خودتان در انتخاب
گوشی ذکر کنید.

در انتخاب محتوا هم همین است
اولین معیار مهم بنظرتان چیست؟

مطابقت با اهداف

تناسب با شرایط یادگیرنده

تناسب با شرایط جامعه

تناسب با مقادورات نظام آموزشی و مدرسه

تناسب با شرایط علم رشته درسی مربوطه (اعتبار

اهمیت)

تناسب با

حال شما برای شرایط یادگیرنده میتوانید ملاک های ریزتری بنویسید و برای بقیه هم همینطور

اینگونه تعداد معیارها بالا میرود

اما کدام معیار در اولویت است از منظر علوم تربیتی به **رسالت دوره**

تحصیلی بر میگردد برای مثال دوره ابتدایی شرایط یادگیرنده مهم تر است در دوره متوسطه شرایط جامعه و در آموزش عالی علم مهمتر به نظر میرسد زیرا رسالت یا هدف کلان ابتدایی رشد شخصیت، هدف کلان متوسطه آماده سازی فرد برای ورود به جامعه و هدف کلان دانشگاه رشد علم است

اما

در عمل میبینیم چیزهای دیگری اتفاق میافتد این ها همان قدرت و رقابت مبانی است که در قسمت مبانی صحبت کردم

حال شما درسی که برای نوشتن هدف انتخاب کردید محتوای آن را از منظر 10 ملاکی که خودتان تنظیم میکنید ارزیابی و نقد کنید برای ارزیابی میتوانید از گزینه های خیلی خوب، خوب، متوسط، ضعیف، بسیار ضعیف استفاده کنید و با تخصیص نمرات یک تا پنج به این گزینه ها میانگین نمره محتوای درس را از 5 تعیین کنید و سپس توضیح دهید در کجاها خوب و در کجاها ضعیف است و شما چه پیشنهاداتی دارید؟

هر چند در معیارها ممکن است ضریب هم بدهید چرا که برخی معیارها اهمیت بیشتری در برخی دروس دارند برای مثال جذابیت یا زیبایی تصویر در دروس دینی اهمیت بیشتری دارد یا اعتبار علمی یا تقویت روحیه جستجوگری و مشاهده در علوم مهمتر است لذا این معیارها مهمتر ممکن است به تشخیص شما ضریب های دو یا سه داشته باشند این ضریب دهی اختیاری است و برای دانشجویان علاقه مند است

نام و نام خانوادگی دانشجو		درس:	کتاب:	پایه:			
ردیف	معیار	گزینه ها					
		خیلی زیاد5	زیاد4	متوسط3	کم2	خیلی کم1	
1-	تا چه اندازه محتوای درس با اهداف آن درس مطابقت دارد	5				3	15
	تا چه اندازه محتوا جذاب است3			3		1	3
						15	
جمع امتیاز		45					
میانگین		3					
نقد نقاط قوت و نقاط ضعف		محتوا را					

محتوا (تجارب یادگیری)

تجارب پیشنهادی مورد نیاز

- توسعه مهارت تفکر
- حل مسئله
- توسعه نگرش های اجتماعی
- توسعه علائق

اصول انتخاب یا تعیین محتوا

- تناسب با اهداف
- فراهم کردن فرصت تمرین
- رضایت خاطر یادگیرنده
- تناسب با شرایط یادگیرنده
- فراهم کردن تجربیات متعدد
- رسیدن به نتایج متعدد
- تناسب با نیازها و عوامل اجتماعی مثل ارزشها ایده آلهای، تکنولوژی

ارائه و سازماندهی محتوا (فصل 6 کتاب)

شایستگی های مورد انتظار این درس به ترتیب سطوح (ساده به دشوار)

- دانشجو ضمن درک مفهوم سازماندهی محتوا انواع آن را تشریح می نماید و در قالب شکلی ارائه می کند.
- دانشجو ضمن تشریح انواع سازماندهی محتوا روشهای هر کدام از انواع سازماندهی محتوا را در قالب شکلی ارائه می کند.
- دانشجو با درک مفهوم سازماندهی محتوا انواع آن و روشهای هر کدام، مثال هایی برای هر کدام از آنها در برنامه درسی دوره ابتدایی جستجو و ارائه می کند
- دانشجو براساس فهم دانش سازماندهی محتوا و روش های آن، نحوه سازمان دهی محتوا در دوره ابتدایی را به طور مستدل ارزیابی و پیشنهادهایی برای بهسازی آن ارائه می کند.

تنظیم ترتیب ارائه محتوای آموزشی بر اساس ملاک های مشخص

موضوعات زیر را در جدول زیر برای ارائه در دوره ابتدایی تنظیم کنید

موضوعات	پایه:	پایه:	پایه:

- اعداد تک رقمی - اعداد دو رقمی - اعداد سه رقمی - اعداد چهار رقمی - شناخت محیط اطراف - شناخت جانوران، شناخت انواع جانوران (مهره داران، بی مهرگان)

انواع سازماندهی محتوا

اگر جدول را یک مستطیل فرض کنیم در کدام قسمت مستطیل مطالب را تنظیم کردید طول یا عرض؟

موضوعات	پایه:	پایه:	پایه:

- حرکت در طول همان حرکت در طول زمان است که با آن سازماندهی طولی یا عمودی می گویند.
- تنظیم در عرض مستطیل حرکت در طول زمان نیست بلکه تنظیم در داخل یک دوره زمانی (مانند یک ماه، یک پایه یا یک دور تحصیلی) است به این نوع سازماندهی عرضی یا افقی می گویند.

انواع سازماندهی محتوا

سازماندهی عمودی یا طولی: تنظیم ارائه محتوا در طول زمان یا در بین پایه های مختلف تحصیلی

- سازماندهی عرضی: تنظیم ارائه محتوا به صورت همزمان در داخل یک دوره زمانی یا در داخل یک پایه تحصیلی

عمودی یا طولی

موضوعات	پایه:	پایه:	پایه:

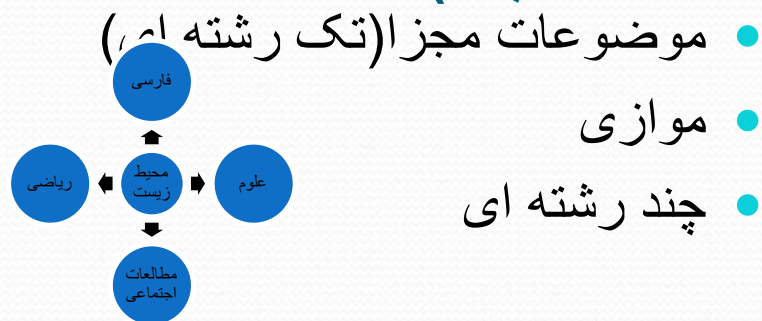
افقی یا عرضی

روش های هر یک از انواع سازمان دهی

عمودی (در طول زمان و پایه های مختلف یا از شروع تا پایان یک کتاب)

- از کل به جز
- از جز به کل
- از نزدیک به دور
- از عینی به ذهنی
- از ساده به دشوار
- مارپیچی (ارائه تدریجی محتوای یک علم)
- از گذشته به حال
- از علاقه به رشته علمی
- از.....

افقی (در یک بازه زمانی بین کتاب های مختلف یک پایه)

- فرا رشته ای (مسئله و نیاز یادگیرنده، جامعه یا برخی صلاحیت ها مثل خلاقیت، تفکر انتقادی)

ملاک های سازماندهی

- 1- توالی : ترتیب محتوا ها به صورت پشت سرهم یعنی اینکه هر مطلبی براساس مطلب قبلی و پیش نیاز مطلب بعدی باشد توالی در سازمان دهی محتوا دارای 5 اصل است که عبارتند از :
 - الف: از ساده به مشکل باشد .
 - ب: از کل به جزء باشد .
 - ج: دارای ترتیب زمانی باشد .
 - د: از معلوم به مجهول حرکت کند .
 - ه: آموزش همراه با عمل باشد .

ملاک های سازماندهی محتوا

- 2- تداوم : تکرار عناصر اصلی محتوا در انتقال يك نوع از تجارب آموزشی طی يك دوره زمانی معین
- 3- وسعت : برنامه درسی دارای گستردگی لازم باشد و اینکه شامل چه مطالب و مفاهیمی است .
- 4- تعادل : بین محتوا و توان یادگیرنده ، بین نیاز ملی و نیاز منطقه ای، بین حیطه های مختلف، بین مبانی مختلف برنامه درسی
- 5- وحدت و یکپارچگی: هماهنگی بین محتواهای مختلف

تنظیم ترتیب ارائه محتوای آموزشی بر پایه ملاک های مشخص

انواع سازماندهی از حیث معیار

- روان شناختی: مانند از علاقه به رشته علمی یا از عینی به ذهنی
- منطقی: براساس ساختار رشته علمی مثلا در فلسفه از هستی شناسی به سمت ارزش شناسی یا در ریاضی از عدد نویسی به سمت چهار عمل اصلی

فعالیت

درسی که اهداف یادگیری آن را تشخیص و محتوای آن را ارزیابی کردید از منظر سازماندهی افقی و عمودی مورد تأمل قرار دهید و بنویسید در سازماندهی عمودی با دروس همان کتاب در پایه های مختلف (قبل و بعدی) و از منظر سازماندهی افقی (ارتباط با دروس کتاب های مختلف همان پایه) چه وضعیتی دارد؟

روش های یاددهی یادگیری (تدریس)

ایجاد موقعیت یادگیری براساس فعالیت های منظم و هدفدار و کنش
متقابل بین معلم و شاگرد

جایگاه روش تدریس در برنامه ریزی درسی:

در نظام متمرکز: برنامه ریزان به تعیین روشها اقدام می نمایند.

در نظام نیمه متمرکز: برنامه ریزان به ارائه اصول و نمونه روشها بسنده می
کنند

در نظام نامتمرکز: معلم همانند سایر عناصر برنامه درسی، روشها را خود
تعیین می نماید.

ص ۲۰۰ کتاب

عوامل موثر بر تدریس

یادگیرنده	معلم	محیط	زمان	برنامه درسی
سطح رشد	ویژگی شخصیتی مثل شاگرد نگر یا درس نگر	فضای فیزیکی مناسب از نظر نور دما نیمکت تابلو و...	میزان زمان داخل کلاس	متکی بر موضوعات درسی
علائق	میزان تسلط بر موضوع درسی	تجهیزات آموزشی	میزان زمان فعالیت خارج از کلاس	متکی بر رشد همه جانبه شاگرد
سبک یادگیری	میزان آشنایی با نظریه های یادگیری	امنیت	مطابقت بقیه عناصر با زمان لازم است زیرا زمان در نظام آموزشی و همین طور ماهیت خودش تقریباً سخت قابل تغییر است	متکی بر موضوعات اجتماعی
تجارب و یادگیری قبلی	تجارب و موقعیت اجتماعی و ...			متکی بر یادگیری مهارت های خاص
وضعیت خانوادگی و...				

اصول روش تدریس

- اصول برگرفته از علوم دیگر مثل روانشناسی، جامعه شناسی و فلسفه تربیتی است

• 1-

• 2-

• 3-

- تدریس با کیفیت تدریسی است که فراگیران موقعیت های مناسب و موثر با توجه به اهداف تدریس در اختیار داشته باشند و در آن موقعیتها اقدام به فعالیت های یادگیری نموده تا در متن آن فعالیتها به تجارب و اهداف دست یابند.

رویکرد فعال به مدیریت دانش و فعالیت ذهنی و یا جسمی به جای کسب و ذخیره سازی می پردازد تحمل ابهام تقویت می شود

مراحل تعیین روش تدریس

- نگاه تحلیلی به اهداف
- تفکر در محتوا
- تعیین فعالیت های اساسی یادگیری مثل مشاهده، روخوانی، روان خوانی، حل مساله، الگویابی، تفکر، خلاقیت، انتقاد، طراحی و نقاشی و..
- تعیین فعالیت های معلم و شاگردان براساس زمان، امکانات و فضا و نتایج سه گام قبلی